

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**80 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2020

Наукове видання

Збірник тез доповідей 80 наукової конференції викладачів академії
7 – 8 травня 2020 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 15 від 05.05.2020 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова Єгоров Б.В., д.т.н., професор
Заступник голови Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії: Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор
Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор
Бурдо О.Г., д.т.н., професор
Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О.І., д.т.н., професор
Жигунов Д.О., д.т.н., доцент
Іоргачова К.Г., д.т.н., професор
Капрельянц Л.В., д.т.н., професор
Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.
Косой Б.В., д.т.н., професор
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор
Мардар М.Р., д.т.н., професор
Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор
Павлов О.І., д.е.н., професор
Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент
Станкевич Г.М., д.т.н., професор,
Савенко І.І., д.е.н., професор,
Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,
Ткаченко О.Б., д.т.н., професор
Хобін В.А., д.т.н., професор,
Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор
Черно Н.К., д.т.н., професор

таким чином, підприємству необхідно постійно відстежувати оптимальність структури капіталу та проводити перерозподіл пропорції власного та позикового капіталів [2, 3].

Висновки. Капітал є основою для функціонування будь-якого підприємства. В залежності від джерел залучення розрізняють власний та позиковий капітал. При залученні більшої частки власного капіталу підприємство забезпечується фінансовою стійкістю, проте зменшує шанси на збільшення темпів свого розвитку, оскільки не може забезпечити формування необхідного додаткового обсягу активів. Якщо залучається переважно позиковий капітал, то виникають зобов'язання щодо сплати за користування цим самим капіталом у вигляді відсотків, проте створюються умови для можливості приросту прибутку на вкладений капітал. Таким чином, основною метою користування капіталом є збереження «золотої середини» шляхом оптимального співвідношення частки власного та позикового капіталів.

Література

1. Тарасевич В.М. Капітал як предмет економічного дослідження / В.М. Тарасевич, І.Л. Леонідов. // Економічний вісник університету. – 2017. – № 33. – С. 3–4.
2. Грищенко О.І. Оптимізація структури капіталу некомерційних організаціях О.І. Грищенко // Некомерційні організації в Росії. – 2013. – № 1. – С. 5.
3. Семенова Т.В. Оптимізація структури капіталу підприємства / Семенова Т.В., Шамрицька А.С. // Молодий вчений . – 2014. – № 6. – С. 32-34

ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ

**Петков О.І., аспірант кафедри економіки промисловості
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

На сьогодні споживання продукції підприємств м'ясопереробної галузі, займає суттєву частку у раціоні людини. Від розвитку цієї галузі залежить забезпечення населення України необхідними продуктами харчування, що виробляються з м'яса. Основним ресурсом, який забезпечує стабільний розвиток цієї галузі є наявність необхідної кількості худоби. Але на сьогоднішній день цей показник зазнає щорічного скорочення.

Так за період 2015–2019 років склалася тенденція щорічного скорочення поголів'я корів та свиней в середньому на 4,2 % та 5,1 % на рік відповідно. При цьому поголів'я птиці демонструє тенденцію сталого зростання після 2016 року в середньому на 2,8 % на рік [1].

Такі дані свідчать про перехід сільськогосподарських підприємств на утримання більш прибуткової птиці, замість корів та свиней, утримання яких з кожним роком стає все дорожчим.

Якщо говорити про загальну структуру виробництва м'яса в Україні, то тут спостерігається досить однакова тенденція протягом останніх років. Виробництво м'яса курей демонструє щорічне зростання, а кількість яловичини та свинини, то дещо збільшується то зменшується.

Наступна тенденція, що характеризує ринок м'яса України – це збільшення середньої ваги однієї голови худоби: у 2019 році середня маса однієї голови великої рогатої худоби (ВРХ) порівняно з 2018 роком стала більше на 1,3 % або на 6 кг [1].

Дуже важливий фактор, що впливає на ринок м'яса та м'ясопродуктів, – це експорт/імпорт продуктів тваринництва. Аналіз експортно-імпоротної статистики показав, що обсяги експорту та імпорту збільшуються щорічно, але при цьому за період з 2015 по 2019 роки було експортовано м'яса та живих тварин в 2,8 раз більше ніж імпортовано, що

свідчить про зростаючий дефіцит м'яса, яке доступне для переробних підприємств та потреб населення, враховуючи, що щорічний приріст виробництва м'яса складає в середньому 4–5 %, а приріст експорту складає в середньому 17 % на рік [3].

Досить значною ланкою ринку м'яса та м'ясопродуктів є ринок ковбасних виробів. Близько 99 % ринку займають саме вітчизняні продукти, що свідчить про продовольчу незалежність у цьому сегменті продукції. На сьогодні на вітчизняному ринку працює близько 300 підприємств, більшість з них знаходяться на території Харківської, Київської, Дніпропетровської, Миколаївської, Рівненської, Вінницької та Львівської областей. Згідно моніторингу ринку ковбасних виробів, майже 50 % ринку займають великі компанії, серед яких «Ятрань», «Алан», «Глобинський м'ясокомбінат», «Фаворит плюс». Майже 20 % ринку охоплюють регіональні виробники та близько 30 % – дрібні виробники яких за оцінкою на ринку більше тисячі [2].

Аналіз виробництва ковбасних виробів дає підстави зробити певні висновки. Так загальне виробництво ковбас у 2016 році склало 471,1 тис. т, що на 1,6 % більше ніж у 2015 році. У 2017 році порівняно з 2016 роком їх було виготовлено вже на 5,9 % більше. У наступні роки темпи зростання виробництва ковбасних виробів дещо знизились: у 2018 році їх було вироблено всього на 0,4 тис. т більше ніж у 2017 році, у 2019 сталося падіння виробництва ковбасних виробів на 39,5 тис. тонн. При цьому, якщо аналізувати структуру виробництва ковбас, то тут наявна тенденція до переходу від виробництва більш дорогих копчених та в'ялених ковбас, до варених та ковбас виготовлених з субпродуктів.

Експортування ковбасних виробів має чітку тенденцію до зростання, починаючи з 2016 року. Так у 2017 році порівняно з 2016 роком Україною було експортовано у 3,5 рази більше ковбасних виробів, ніж у 2015 році. У 2018 році ковбасних виробів експортували у 1,5 рази більше у порівнянні з попереднім, а у 2019 році – на 10 % більше.

Темпи зростання імпорту ковбасних виробів є більш стрімкими. Так у 2016 році ковбас було імпортовано на 8 % більше у порівнянні з попереднім роком, у 2017 році вже на 30 % більше, ніж у 2016 році. У 2018 році було імпортовано 692 тонни, що на 33 % більше ніж у попередньому році, а у 2019 році – 1998 тони, що у 2,9 раз більше ніж у 2018 році [3].

Переорієнтація підприємств на виробництво більш дешевої продукції склалася за трьох основних обставин:

- зменшення обсягів виробництва ВРХ та свиней;
- збільшення закупівельних цін на м'ясо;
- зниження купівельної спроможності споживачів ковбасних виробів.

Для підтвердження останніх двох факторів був проведений їх аналіз. Результати аналізу купівельної спроможності населення показали, що починаючи з 2016 року відбувається зростання витрат домогосподарств на неспоживчі товари та зменшення витрат на основні споживчі товари та послуги. Якщо розглядати структуру споживчих витрат, то там наявна наступна тенденція: витрати на продукти харчування з кожним роком зменшуються, а витрати на алкогольні напої, тютюнові вироби та непродовольчі товари збільшуються. Дані тенденції свідчать про те, що населення почало економити на продуктах харчування.

Проведений аналіз закупівельних цін на м'ясо показав, що починаючи з 2016 року по 2018 рік відбувалося їх підвищення, тільки у 2019 році сталося падіння цін на 2 % [1].

Проведене дослідження дає підстави для певних висновків.

В Україні має місце тенденція до зменшення поголів'я ВРХ та свиней, і збільшення поголів'я курятини. Збільшувалася середня ваги однієї туші ВРХ та свиней в результаті чого у деякі роки виробництво м'яса у натуральному виразі зростало. Збільшення експорту м'яса ВРХ та свинини відбувалося вищими темпами за темпи зростання виробництва та збільшення імпорту м'яса даних видів тварин.

Відбувалися щорічне збільшення експорту та імпорту ковбасних виробів та переорієнтація ковбасних виробників на випуск більш дешевої продукції.

Було виділено три основних фактори, які впливають та економічну ефективність

виробництва підприємств м'ясопереробної галузі:

- зменшення поголів'я ВРХ та свиней.
- збільшення закупівельних цін на м'ясо.
- зниження купівельної спроможності споживачів ковбасних виробів.

Література

1. Державна служба статистики України: [Веб-сайт]. URL: <http://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.02.2020).
2. Міністерство аграрної політики та продовольства України: [Веб-сайт]. URL: <https://minagro.gov.ua/ua> (дата звернення: 17.02.2020).
3. Державна фіскальна служба України: [Веб-сайт]. URL: <http://sfs.gov.ua/> (дата звернення: 21.02.2020).

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗЕРНОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Басюркіна Н.Й., докт. екон. наук, доцент

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Забезпечення держави зерновими та створення їх міцного запасу є запорукою стабільної системи продовольчої безпеки. Кажуть, що сипуча субстанція – це барометр соціально-економічної ситуації в країні. Найбільшими світовими ринками зернових є ринки пшениці, кукурудзи і рису. Однак в Україні внаслідок традицій харчування рис не є основною зерновою культурою, а рисівництво не є розповсюдженим.

Але кліматичні умови та водні ресурси дозволяють вирощувати в Україні рис на площі понад 100 тис. га. Однак фактично засівається до 13 тис. га. У нас навіть функціонує Інститут рису Національної академії аграрних наук України.

Внутрішнього виробництва рису зараз вистачає, аби задовольнити третину споживання. Сіють культуру в Херсонській та Одеській областях, хоча вже є зацікавленість культивувати рис і серед фермерів Полтавщини та Дніпропетровщини. Останні виділяють під цей напрямок рібні ставки, які за своєю структурою подібні до рисових чеків.

Нині в Україні нараховується 30 тис. га рисових зрошувальних систем, виробництвом займається приблизно 30 підприємств. Але їх могло би бути значно більше. Особливо з огляду на те, що рентабельність вирощування культури в останні роки складає 100 %.

Собівартість 1 тони вирощеного рису, в залежності від врожайності, коливається в межах 4-5 тис. грн. Вихід крупи при переробці становить до 65 %, отже її собівартість – 8-8,5 грн/кг. При ціні реалізації навіть 14 грн/кг, рентабельність виробництва крупи буде в межах 75 %. А в Україні у 2019 р. рис є значно дорожчим [1; 2].

Вважаємо, що вирощування рису і його переробка на крупу і круп'яні вироби є перспективним напрямком виробництва.

Експортно-імпортні операції України характеризуються наявністю суттєвої різниці між обсягами експорту та імпорту рису у 2018 р. Поступове зростання валового виробництва зерна рису в Україні дає можливість збільшувати обсяги його експорту – сировиною та в переробленому вигляді. Серед головних чинників, які впливають на зростання експортного потенціалу країни, є такі:

- збільшення виробництва зерна рису;
- конкурентоспроможність вітчизняної продукції;
- спроможність вітчизняної переробної промисловості використовувати зерно і

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ»

СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ ТА УПРАВЛІННЯ	
Павлов О.І.....	311
СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ СТАЛОГО ТА ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ	
Самофатова В.А.....	312
СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО У КОНТЕКСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ	
Дідух С.М.....	314
ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
Крупіна С.В., Яблонська Н.В.....	315
АНАЛІЗ СКЛАДОВИХ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
Ощепков О.П., Магденко С.О.....	317
ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Лобочька Л.Л., Фрум О.Л.....	319
ПІДХОДИ ДО ПРОГНОЗУВАННЯ ЦИКЛІЧНОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	
Кулаковська Т.А.....	321
МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Берегова Т.А.....	322
ІНКЛЮЗИВНА ЕКОНОМІКА ЯК НОВА ПАРАДИГМА СТАЛОГО РОЗВИТКУ	
Мініна В.О.....	324
СТРУКТУРА КАПІТАЛУ ЯК ПРЕДМЕТ ЕКОНОМІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ	
Федорова Т.С.....	326
ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ	
Петков О.І.....	328

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗЕРНОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	
Басюркіна Н.Й.....	330
УПРАВЛІННЯ ХАРЧОВИМИ ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ	
Свистун Т.В.....	333
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПОРТУ УКРАЇНСЬКОГО БОРОШНА	
Савченко Т.В.....	335
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
Шалений В.А.....	336
ВПЛИВ УТИЛІЗАЦІЇ ТА ВТОРИННОЇ ПЕРЕРОБКИ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ НА СТАН НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
Вігуржинська С.Ю., Колесник В.І.....	338
ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ В УКРАЇНІ	
Бровкіна Ю.О., Кривоногова І.Г.....	340
ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ ПРОЕКТУ СОНЯЧНИХ ХОЛОДИЛЬНИХ УСТАНОВ	
Константинова Т.В.....	341
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ БЕЗВІДХОДНОГО АГРОВИРОБНИЦТВА: ПАРАМЕТРИ ТА ПОКАЗНИКИ	
Андрейченко А.В., Горбаченко С.А.....	342
УПРАВЛІННЯ ХАРЧОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ: ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ	
Немченко В.В., Немченко Г.В.....	344

СЕКЦІЯ «МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМНИЦТВО І ТОРГІВЛЯ»

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОСУВАННЯ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОГО РИНКУ	
Мардар М.Р., Памбук С.А., Лозовська Г.М.....	346
КАПІТАЛЬНІ ВКЛАДЕННЯ ТА ЇХ РІЛЬ У РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	
Бахчиванжи Л.А., Євтушок О.В., Значек Р.Р.....	348